

Landbruksdepartementet

E-post: postmottak@ld.dep.no
arne.oftedal@ld.dep.no

Oslo, 13.09. 2004

Høringsuttalelse: Forslag til endring av sanksjonsbestemmelser m.v. i forskrifter om tilskudd til bearbeiding av jordbruksvarer.

Formålet med tilskuddordningene er at den norske bonde kan få avsatt sine produkter til en pris som er høyere enn det norsk næringsmiddelindustri uten ordningene ville ha kunnet betale og likevel være konkurransedyktig.

Næringsmiddelbedriftenes Landsforening (NBL) skulle som kjent ønske at ordningene ikke var nødvendige. Vårt primære ønske er at man gjennom reform av landbrukspolitikken over tid gjør disse ordningene overflødige, ved at norske råvarepriser blir konkurransedyktige.

Når imidlertid disse ordningene er nødvendige fordi norske bønder skal sikres en høyere pris på råvarene enn det som ellers gjelder i markedet, må det ikke i ordningene legges elementer som for industrien vil bli opplevet som unødig tyngende.

NBL er av den oppfatning at det skjer i det forslag som her foreligger.

NBL er selvsagt ikke interessert i at disse ordningene skal bli misbrukt. NBL er heller ikke interessert i at bedrifter som opptrer useriøst skal kunne få konkurransemessige fordeler på grunn av manglende kontroll og manglende krav på tilbakebetaling. Det er imidlertid vesentlig at man tenker igjennom hva som er nødvendig av sanksjonsmidler, slik at disse står i et rimelig forhold til det som skal oppnås, og uten at ordningene gir en så stor kostnadsrisiko ved utilsiktede feil at bedriften gir opp den innenlandske produksjonen og heller flytter denne ut, eller søker muligheter for å velge utenlandske råvarer.

Det kan synes som om det forslag som er sendt på høring vil kunne gi slike resultater.

Kommentar til de ulike paragrafer:

§ A: Retting

Vi oppfatter bestemmelsen dit hen at enhver feil på bedriftens hånd, uansett hvor unnskyldelig den måtte være, diskvalifiserer for etterbetaling av eventuelt for lite utbetalt beløp.

NBL er av den oppfatning at man selvsagt må søke for å ha rett til støtte. Det er imidlertid ikke vanskelig å se tilfeller der det er søkt, men at man av en eller annen grunn har gjort en feil som resulterer i et mindre beløp enn det ordningen gir rett til. Vi er uenige med SLF i at dette er å likestille med en situasjon der det ikke er søkt.

Bestemmelsen skiller ikke relatert til bedriftens aktsomhetsnivå. Vi ber departementet endre annet punktum, slik at unnskyldelige feil, hendelige uhell etc. ikke fratar bedriften den støtte den ellers ville hatt krav på.

§ B Tilbakeholdelse

Bestemmelsen synes i utgangspunktet å være fornuftig, men det er nødvendig at den praktiseres med conduite. Det er ikke rimelig at man setter en bedrift i en vanskelig økonomisk situasjon når bedriften har vist at den arbeider med å få rettet det forholdet som har ført til feilutbetalingene. Det kan for eksempel tenkes at bedriften er nødt til å implementere et nytt datasystem for å klare koblingen mellom reseptendringer og søknadsopplysninger. Når den er i gang med denne implementeringen vil det, slik vi ser det, ikke være forholdsmessighet mellom en tilbakeholdelse og formålet.

§ C Avkorting

NBL har stor forståelse for at forsett medfører avkorting. NBL har også forståelse for at en grov uaktsomhet vil kunne medføre avkorting. Vi er imidlertid ikke glad for at simpel uaktsomhet skal kunne medføre avkorting. For eksempel kan det ha skjedd en svikt i bedriftens kvalitetssikringssystem, slik at en reseptendring ikke når frem til den som søker om midler, med den følge at man i en periode mottar for høyt tilskudd. I et slikt tilfelle vil det være urimelig med en avkorting. Igjen finner vi det betimelig å minne årsaken til, og formålet med disse ordningene.

Etter vår oppfatning bør man nøye seg med retting ved de ”milde” forholdene.

§ D Utestengning

Utestengning vil innebære at bedriftens støtteberettigede produkt blir borte fra markedet. Vi er derfor av den oppfatning at bestemmelsen bør beholdes forsettsforholdene.

§E Morarente

Siste punktum er etter vår oppfatning for strengt. Det må være tilstrekkelig at bedriftens feil var unnskyldelig, eller i hvert fall at bedriften var i god tro, for at rente påløper fra utbetalingstidspunktet. Nesten ved enhver feil på bedriftens hånd vil en kunne si at kravet til ”akt-som god tro” ikke er oppfylt. Vi ber derfor om at man fjerner ordet ”aktsom” i siste punktum.

Konklusjon

Slik NBL forstår det er formålet med de foreslåtte sanksjonsbestemmelsene, i tillegg til å foreta en klargjøring, å hindre misbruk av ordningene, samt å sørge for at bedrifter som ved feil har mottatt for mye, ikke skal kunne bli sittende med denne urettmessige gevinsten.

De sanksjoner som velges, må vurderes opp mot en ønskelig oppfyllelse av ordningenes formål. NBL er av den oppfatning at departementet i dette forslaget ”tar i” unødvendig hardt. Et ønske om å ramme dem som ved forsett eller grov uaktsomhet tilegner seg støtte, må ikke ramme dem som ærlig forsøker å følge regelverket, men som av og til ”bommer”.

Det må heller ikke være slik at man ikke kan få etterbetalt de midler man faktisk har krav på – med en rimelig tidsbegrensning – så sant man faktisk har søkt om støtte, men at man av en eller annen grunn har klart å gjøre en feil som har medført at man har fått utbetalt for lite. Her må formålet med, og årsaken til disse ordningene få gjennomslag.

Vi kan vanskelig se at dette skulle medføre store budsjettmessige problemer, slik SLF har antydnet.

Dersom det foreliggende forskriftsutkast blir vedtatt, er vi redd for at bedriftenes kalkulering av den ”forsikringspremie” mot feil som bedriften kan komme til å gjøre en gang i fremtiden, i gitte tilfelle vil medføre at bedriften velger å legge produksjonen i utlandet.

Vi ber derfor om at de foreslåtte sanksjoner ”mildnes” slik vi her foreslår. Det er vår oppfatning at sanksjonene ved våre foreslåtte endringer bedre vil ivareta ordningenes formål, samtidig som de i nødvendig grad vil hindre og korrigere uriktige utbetalinger.

Med vennlig hilsen

Roald Gulbrandsen

Dag Kjetil Øyna